

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 512/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 15CoP/77/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia princípu nezávislosti, objektivity, rovnosti a nestrannosti vo vzťahu k sudkyňi krajského súdu Mgr. Aleny Čakváriovej. Ďalej namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a podľa čl. 8 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“), ako aj porušenie zákazu diskriminácie podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) a podľa čl. 14 dohovoru. Napokon tiež namieta porušenie čl. 2, 3, 7, 12, 16, 17, 18 a čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa. Požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur, ustanovenie tlmočníka a právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

2. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 11P/22/2021 zo 16. novembra 2022 vo výroku I zamietol v celom rozsahu návrh otca, ktorým sa domáhal zníženia výživného na maloletého syna na sumu 80 eur mesačne, zmeny úpravy (rozšírenia) styku s maloletým na prechodné obdobie štyroch mesiacov tak, že bude so synom tráviť tri víkendy

v mesiaci s tým, že následne bude maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v 15-dňových intervaloch s neurčením výživného a odobratia cestovného pasu matke.

3. Na základe odvolania podaného sťažovateľom krajský súd rozsudkom sp. zn. 15CoP/77/2023 z 13. marca 2024 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta:

- porušenie princípu objektívnosti a nestrannosti vo vzťahu k sudkyňi Mgr. Alene Čakváriovej, a to z dôvodu, že dlho pracovala na okresnom súde so sudkyňou JUDr. Hanou Posluchovou;
- prieťahy v odvolacom konaní, a to tak pokiaľ ide o postup okresného aj krajského súdu (8 mesiacov vo vzťahu k okresnému súdu a 7 mesiacov vo vzťahu ku krajskému súdu);
- skutočnosť, že napriek opakovaným žiadostiam o to, aby mu bolo umožnené zúčastniť sa pojednávania krajského súdu, mu informácia o pojednávaní bola doručená až v deň pojednávania (ktorého sa preto nestihol zúčastniť).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na nedostatky podanej ústavnej sťažnosti (aj keď pochopiteľné s ohľadom na skutočnosť, že podaná ústavná sťažnosť bola spísaná samotným sťažovateľom, ktorý nebol pri jej podaní právne zastúpený). Uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), ústavný súd, prihliadajúc na celkový obsah ústavnej sťažnosti a predovšetkým jej odôvodnenie, konštatuje, že predmetom ústavného prieskumu je jeho námietka (i) porušenia princíпов nezávislosti a nestrannosti vo vzťahu k sudkyňi krajského súdu Mgr. Alene Čakváriovej, (ii) porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného a krajského súdu v napadnutom konaní a (iii) porušenia jeho práva zúčastniť sa pojednávania na krajskom súde. Hoci sťažovateľ v texte svojej ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie ďalších práv zaručených ústavou, chartou, deklaráciou, dohovorom či antidiskriminačným zákonom, úplná absencia odôvodnenia vo vzťahu k týmto častiam ústavnej sťažnosti bráni uplatneniu právomoci ústavného súdu.

III.1. K namietanému porušeniu princípu nezávislosti a nestrannosti sudcu:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, ústavnú sťažnosť kvalifikuje ako neprípustnú pre nevyčerpanie prostriedkov nápravy.

8. Podľa § 52 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) má strana právo uplatniť námietku zaujatosti, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

9. Pochybnosti o zaujatosti sudkyne Mgr. Aleny Čakváriovej a námietky s tým súvisiace mal teda sťažovateľ možnosť riešiť prostredníctvom podania námietky zaujatosti v konaní pred krajským súdom. Podľa informácií z krajského súdu sťažovateľ takúto námietku nepodal, a preto nevyužil prostriedok nápravy, ktorý mal k dispozícii.

10. S ohľadom na spomínaný princíp subsidiarity ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu (neskôr Mestského súdu Bratislava II):

11. Pokiaľ ide o namietané prietahy vzniknuté postupom prvostupňového súdu, ktorému podľa slov sťažovateľa malo trvať osem mesiacov, kým vec postúpil krajskému súdu na vybavenie jeho odvolania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti označil za porušiteľa len krajský súd. S ohľadom na materiálnu ochranu práv sťažovateľa, keďže z textu samotnej sťažnosti vyplývajú aj námietky voči postupu mestskému súdu a sťažovateľ nebol pri podávaní ústavnej sťažnosti právne zastúpený, ústavný súd pristúpil aj k vyhodnoteniu tejto námietky sťažovateľa. Je však potrebné konštatovať, že obsahovo ide o zhodnú námietku s tou, ktorá je popísaná v ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá bola ústavnému súdu doručená 12. októbra 2023 a o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 682/2023 z 19. decembra 2023.

12. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde je návrh na začatie konania neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

13. Z uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 682/2023 vyplýva, že sťažovateľova ústavná sťažnosť bola v časti, v ktorej sťažovateľ namietal prietahy v postupe mestského súdu, odmietnutá ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Keďže od podania predchádzajúcej ústavnej sťažnosti neuplynula doba, ktorá by mohla privodiť zmenu pomerov, ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta prietahy zo strany

mestského súdu, odmieta ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci v primeranej lehote postupom krajského súdu:

14. Ústavný súd už stabilne rozhoduje (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04, I. ÚS 562/2015), že ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte trvá. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosti zásadne nevyhoví.

15. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy v nadväznosti na vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru je teda to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k priesťahom v konaní nedochádza, je daný dôvod na nevyhovenie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť (I. ÚS 410/2017).

16. Vzhľadom na to, že už v čase podania ústavnej sťažnosti bolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta priesťahy v napadnutom konaní pred krajským súdom, odmieta pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti:

17. V neposlednom rade sťažovateľ namietal, že napriek jeho žiadosti, aby dostal príležitosť vystúpiť na súdnom pojednávaní, mu krajský súd síce vyhovel, avšak urobil to spôsobom nezlučiteľným s ochranou jeho práv.

18. Krajský súd sťažovateľa podľa § 219 ods. 3 CSP informoval o tom, že 13. marca 2024 o 8.10 h bude vo veci verejne vyhlásený rozsudok. Sťažovateľ namieta, že toto oznámenie mu bolo doručené až 18. marca 2024.

19. Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa ústavný súd poukazuje na to, že v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napríklad uznesenie sp. zn. 1Cdo/187/2019 z 30. októbra 2019) možno porušenie práva účastníka konania zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku vo veci považovať za istých okolností za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, čo je dôvodom na podanie dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Podľa informácií zo súdneho spisu sťažovateľ dovolanie podal, pričom do dnešného dňa o ňom ešte nebolo rozhodnuté. Ústavnú sťažnosť je preto v tejto časti potrebné považovať za predčasne podanú a z tohto dôvodu je potrebné

ju odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.5. K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Sťažovateľ žiadal o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom, čo odôvodnil svojou nemajetnosťou. Ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom však prichádza do úvahy len za súčasného splnenia dvoch podmienok, (1) ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

21. V tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

22. Už len pre úplnosť ústavný súd uvádza, že požiadavka sťažovateľa, aby ústavný súd pribral do konania o ústavnej sťažnosti tlmočníka, vzhľadom na absenciu priamej interakcie sťažovateľa s ústavným súdom nemá svoje opodstatnenie, preto o nej ústavný súd nerozhodoval.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu